

чинного цивільного процесуального законодавства відносно реалізації принципу змагальності у цивільному судочинстві.

Ключові слова: принцип змагальності, цивільне судочинство, стадії цивільного процесу, апеляційне оскарження, касаційне оскарження судових рішень.

Анотація

Ахмач А. М. Процессуальные особенности реализации принципа состязательности на отдельных стадиях гражданского процесса. — Статья.

В статье рассматриваются проблемные вопросы реализации принципа состязательности на отдельных стадиях гражданского процесса; особое внимание уделяется специфике действия этого принципа на стадиях апелляционного и кассационного производства. Предложены конкретные пути усовершенствования действующего гражданского процессуального законодательства относительно реализации принципа состязательности в гражданском судопроизводстве.

Ключевые слова: принцип состязательности, гражданское судопроизводство, стадии гражданского процесса, апелляционное обжалование, кассационное обжалование судебных решений.

Summary

Ahmach A. M. Judicial Features of Realization of Adversary Principle on the Separate Stages of Civil Judicial Process. — Article.

In the article are considered problem questions of realization of adversary principle on the separate stages of civil judicial process; the special attention is spared to the specific of action of this principle on the stages of appeal and cassation appeal of court decisions. The concrete paths of improvement of active civil judicial law are offered in relation to realization of adversary principle of in the civil judicial process.

Keywords: adversary principle, civil judicial process, stages of civil judicial process, appeal, cassation appeal of court decisions.

УДК 347.122

М. В. Сидоренко

СУБ'ЄКТИВНІ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ІНТЕРЕСИ ЯК ОБ'ЄКТ СУДОВОГО ЗАХИСТУ (ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ)

Конституція України та цивільне законодавство містять досить багато норм, які формують цілий комплекс прав та інтересів суб'єктів цивільних відносин, які охороняються законом. У разі їх порушення заінтересована особа має можливість звернутися за захистом до уповноважених органів або застосувати інші засоби захисту, передбачені законом. У разі виникнення конфлікту інтересів суб'єктів цивільних відносин перед ними постає питання про правильну ідентифікацію права, що було порушено, оспорене або невизнане, і вибір правильної форми та способу захисту свого права та інтересу.

Метою статті є виявлення сутності суб'єктивного цивільного права та інтересу як об'єкта судового захисту, їх співвідношення з іншими подібними категоріями.

Питання сутності суб'єктивного цивільного права та інтересу, а також проблеми реалізації права на судовий захист були предметом дослідження таких вчених, як С. М. Братусь, О. В. Дзера, О. С. Іюffe, В. П. Грібанов, П. Ф. Єлісей-

кін, Є. А. Мотовіловкер, Г. П. Тимченко, Л. Г. Лічман, І. Б. Протас, Л. А. Кондратева та багатьох інших. Незважаючи на увагу науковців до проблематики суб'єктивних прав та інтересів питання сутності цивільного права та інтересу як об'єкта права на судовий захист до сьогодні залишаються предметом дискусії в науковій літературі, а комплексні дослідження, які би ставили перед собою завдання вирішення такого питання з точки зору новітнього цивільного законодавства відсутні.

Суб'єктивне цивільне право є досить складним правовим явищем, яке являє собою певну сукупність можливостей, передбачених законом. Н. Г. Александров указував, що кожне суб'єктивне право являє собою єдність трьох можливостей: вид (і міру) можливої поведінки самого власника суб'єктивного права; можливість вимагати відповідної поведінки (здійснення певних дій чи, навпроти, утримання від дії) від інших (зобов'язаних) осіб; нарешті, можливість звернутися в необхідних випадках до сприяння не тільки громадськості, але й і державного апарата [1, 225; 2, 308].

Як правило, зміст будь-яких суб'єктивних цивільних прав є результатом різноманітних комбінацій трьох правомочностей: 1) право вимагати від зобов'язаного суб'єкта виконання покладених на нього обов'язків; 2) право на власні дії, яке означає можливість самостійного здійснення суб'єктом фактичних та юридично значимих дій; 3) право на захист, яке виступає як можливість використання чи вимоги використання державно-примусових засобів у випадках порушення суб'єктивного права [3, 115].

На думку Н. І. Матузова, зміст суб'єктивного права містить у собі чотири можливості: а) можливість певної поведінки самої уповноваженої особи; б) можливість вимагати відповідної поведінки від інших осіб; в) можливість вдатися в необхідних випадках до примусових заходів; г) можливість користатися визначеним соціальним благом [4, 567].

Слід зауважити, що наділення особи якістю суб'єкта права є першою і необхідною умовою можливості володіння цією особою суб'єктивними правами. У зв'язку із цим постає питання про співвідношення таких понять, як правосуб'єктність, правоздатність та суб'єктивне право. Для багатьох понять правосуб'єктності і правоздатності тотожні [5, 6; 6, 172], для деяких ці поняття лежать у різних площинах: правосуб'єктність — загальне поняття, а правоздатність — чисто цивільно-правовий інститут [7, 264]. На думку О. С. Іоффе, співвідношення між правоздатністю і суб'єктивним правом таке: правоздатність вичерпується мірою дозволеної даній особі поведінки, суб'єктивне право містить у собі не тільки міру дозволеної поведінки, але і можливість вимагати визначеної поведінки від зобов'язаних осіб [8, 60].

Правоздатність є необхідною, але не єдиною передумовою виникнення суб'єктивного права. Потрібно, щоб правоздатна особа стала суб'єктом правового відношення, що виникає на основі юридичного факту. Стосовно суб'єктивного права в літературі поступово склалося дві концепції. Згідно з першою концепцією суб'єктивне право виникає на підставі норми об'єктивного права, правоздатності і юридичного факту і таким чином є елементом правовідносин. Прихиль-

ники другої концепції вважають, що суб'єктивне право виникає прямо із норм закону і тому може існувати поза правовідносинами.

При всій дискусійності питання про зміст суб'єктивного цивільного права беззаперечним і загально визнаним в літературі є положення про те, що, визнаючи за тією чи іншою особою певні суб'єктивні права й обов'язки, цивільне законодавство надає уповноваженій особі і право на їхній захист. Наділяючи особу суб'єктивними правами, об'єктивне право тим самим дає в руки суб'єкта правові засоби для задоволення його інтересів. Можливість діяти і вимагати здійснення відповідних дій від інших дозволяє суб'єкту задовольнити свої інтереси.

Засновником наукової розробки категорії «інтерес» стосовно права вважається видатний німецький правознавець Рудольф фон Єринг, на думку якого сама мета права полягає в тому, щоб знайти баланс, зрівноважити різноманітніші інтереси, у задоволенні яких і полягає життя людини, суспільства й держави. Право, за Р. Єрингом, це й є захищений державою інтерес [9, 141 142, 145 146, 154; 10].

У російській юридичній думці дорадянського періоду основна заслуга в розробці категорії «інтерес» належить відомому соціологу й правознавцю М. М. Коркунову. Він не повною мірою сприйняв концепцію Р. Єринга й наполягав на тому, що призначення права полягає не в охороні, а в розмежуванні інтересів, які зіштовхуються між собою [11, 75]. Питання про право, на думку М. М. Коркунова, тільки тоді й виникає, коли одному визнаному інтересові протистоїть інший, також визнаний і також потребує для себе можливості здійснення. Якщо будь-якому одному інтересу надається безумовне значення і йому не протиставляються, а підкоряються всі інші, то виходить безправне становище, що приймає форму деспотії.

У правовій літературі радянського періоду підвищена увага до категорії «інтерес» виникає в 60–70-ті роки. У цей період розглянута категорія активно досліджується представниками різних галузей права. Трохи пізніше, у 80-ті роки, з'являються дослідження загальнотеоретичного характеру, присвячені інтересу в праві [12; 13]. При цьому слід зазначити, що більшість авторів розглядали інтерес у праві як об'єктивну категорію як деяку соціально значиму форму задоволення об'єктивної ж потреби [14, 228; 15, 27]. Однак була висловлена в літературі й інша точка зору про інтерес як про єдину об'єктивно-суб'єктивну категорію [16, 235 240].

На думку А. Л. Ткачука, у сфері цивільного права враховуються як об'єктивні, так і суб'єктивні інтереси. Об'єктивний інтерес фіксує міри (заходи), здійснення яких веде до оптимального задоволення тих чи інших об'єктивних потреб, що сприяють, у кінцевому підсумку, зміцненню й позитивній зміні соціального стану суб'єкта суспільних відносин. Суб'єктивний інтерес являє собою зумовлене об'єктивними й суб'єктивними факторами ставлення конкретного суб'єкта до шляхів і способів досягнення цієї мети, що характеризується вибірковістю й вольовою спрямованістю [17, 46].

Законний інтерес, будучи відображений в об'єктивному праві, або такий,

що слідує з його загального смислу і в певному ступені гарантований державою простим юридичним дозволом, вираженням у намірі суб'єкта користуватися конкретними соціальними благами і в деяких випадках звертатися за захистом до компетентних органів — є унікальним юридичним феноменом [18, 8].

Інтереси впливають на об'єктивне право, яке надає суб'єктам права юридичні засоби для реалізації інтересів у конкретних правовідносинах [19, 81].

Однак не всі інтереси особи можуть бути задоволені за допомогою суб'єктивного права. Справа не в тому, що законодавство не здатне передбачити усі види суб'єктивних прав і захищає лише «типові інтереси». Частина соціальних інтересів узагалі не може бути здійснена за допомогою яких-небудь правових засобів, деякі соціальні інтереси забезпечуються правовою охороною, однак не у формі суб'єктивного права, а у формі охоронюваного законом інтересу [16, 54]. Охоронювані законом матеріальні інтереси забезпечуються судовою або іншою формою правового захисту.

Якщо проблема суб'єктивного права в науковій літературі досить досліджена, то проблема свободи, незважаючи на широке використання цього терміна законодавцем, виявилася поза полем зору цивілістів.

Так, свого часу до завдань цивільного судочинства було віднесено охорону прав та законних інтересів фізичних, юридичних осіб, держави (ст. 2 ЦПК України 1963 р.) в редакції Закону України «Про внесення доповнень і змін до деяких законодавчих актів України» № 2857-ХІІ від 15 грудня 1992 р. Відповідно, з врахуванням визначених законодавцем об'єктів охорони ст. 4 ЦПК України передбачала, що усяка заінтересована особа вправі в порядку, встановленому законом, звернутись до суду за захистом порушеного або оспорюваного права чи охоронюваного законом інтересу, а також для вжиття передбачених цим Кодексом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.

Як зазначив Конституційний Суд України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень ч. 1 ст. 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) поняття «охоронюваний законом інтерес», що вживається в ч. 1 ст. 4 Цивільного процесуального кодексу України та інших законах України у логічно-смісловому зв'язку з поняттям «права», треба розуміти як прагнення до користування конкретним матеріальним та/або нематеріальним благом, як зумовлений загальним змістом об'єктивний і прямо не опосередкований у суб'єктивному праві простий легітимний дозвіл, що є самостійним об'єктом судового захисту та інших засобів правової охорони з метою задоволення індивідуальних і колективних потреб, які не суперечать Конституції і законам України, суспільним інтересам, справедливості, добросовісності, розумності та іншим загальноправовим засадам [20].

Відповідно до ст. 1 ЦПК України 2004 р. метою цивільного судочинства став захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. До об'єктів захисту відповідно до ст. 3 ЦПК України віднесено порушені, невизнані або

оспорювані права, свободи чи інтереси. Звертає на себе увагу те, що, по-перше, законодавець вказує не на охорону, а на захист, по-друге, серед об'єктів захисту з'являються свободи.

Свого часу в літературі вважалось, що сама удосконалена і найбільш діюча форма захисту права — судова форма може застосовуватися лише у відношенні захисту суб'єктивного права чи охоронюваного законом інтересу і не може застосовуватися у відношенні інших прав, які не досягли ступеня суб'єктивного права (правоздатність, правовий статус, компетенція). Інакше кажучи, для того щоб вирішити питання про надання судового захисту, потрібно точно знати, що справа йде або про суб'єктивне право, або про охоронюваний законом інтерес. Звичайно, не всяке суб'єктивне право захищається судом, є й інші форми захисту, але судом може захищатися тільки суб'єктивне право чи інтерес, а тому так важливо їх чітко визначення [21, 34].

Ситуація принципово змінилась, коли законодавець пішов шляхом розповсюдження юрисдикції суду на всі правовідносини, що виникають в країні (ст. 124 Конституції України). З цього приводу неодноразово висловлювався Конституційний Суд України [22–29].

Свободи завжди індивідуальні, вони являють собою більш широке, ніж матеріальне право, явище. Одні з них можуть бути закріплені законом, а інші, такі як свобода особистості, носять природний характер і підтверджуються самим фактом народження людини. Свободи наділені більшим спектром заходів захисту, реалізованих з використанням заходів кримінального, адміністративного й, тільки в окремих випадках, цивільного законодавства. Індивідуальні свободи — це завжди суцільно особисті, невід'ємні можливості, що носять абсолютний характер. У фізичної особи вони виникають незалежно від її правосуб'єктності, а в юридичної особи — при відсутності спеціальних дій, у чинність факту створення. Наведений аналіз дозволяє вважати індивідуальні свободи поряд із уже згадуваними суб'єктивними правами й охоронюваними законом інтересами самостійним елементом відносин, регульованих цивільним правом, а отже, і предметом захисту.

Категорія «свободи» насамперед пов'язана з характеристикою таких правомочий особистості, які окреслюють сферу її самостійності, захисту від втручання в її внутрішній світ (свобода совісті, віросповідання, свобода думки, свобода художнього, наукового, технічного й інших видів творчості, свобода викладання). Для цивільного права категорія свобод здобуває додаткові, що мають правове значення особливості: свободи завжди мають абсолютний характер, виникають незалежно від волевиявлення її власника в результаті самого факту народження людини, створення юридичної особи (життя, честь, гідність, свобода підприємницької діяльності), вони невідчужувані й непередавані іншим способом [30, 56].

На нашу думку, через закріплення на конституційному рівні такої категорії, як свобода, відбулося наступне розповсюдження цієї категорії в інших галузях права. У літературі було висловлено думку, що індивідуальні свободи поряд з уже згадуваними суб'єктивними правами й охоронюваними законом

інтересами є самостійним елементом відносин, регульованих цивільним правом, а отже, і предметом захисту [30, 49]. З такою точкою зору погодився Л. Г. Лічман, який на користь такої думки також посилався на рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень ч. 2, 3 ст. 124 Конституції України (справа щодо підвідомчості актів про призначення або звільнення посадових осіб) від 7 травня 2002 р. [31, 101] (Справа № 1-1/2002) [32, 34, 35]. Поділяючи такий підхід, слід зробити такі висновки.

Об'єктом права на судовий захист є три елементи: суб'єктивні права, свободи та інтереси. Вони підлягають захисту за допомогою засобів, передбачених цивільним правом, шляхом звернення особи, суб'єктивні права, свободи чи інтереси якої порушені, невизнані, оспорується іншими учасниками цивільних правовідносин до компетентних державних органів. У сучасних умовах законодавець переніс акцент з охорони суб'єктивних прав, інтересів на захист суб'єктивних прав, свобод та інтересів. При цьому всі три об'єкти захисту є однаково важливими та підлягають захисту в рівному ступені.

Усі інші проблеми пов'язані з дослідженням сутності суб'єктивного цивільного права, меж здійснення цивільних прав, суб'єктивного права на захист, в тому числі і реалізація цих прав в цивільному процесі, що існують в теорії та практиці, виходять за межі цієї статті і становлять перспективні напрямки подальших наукових розвідок.

Література

1. Александров В. Г. Законность и правоотношения в советском обществе / В. Г. Александров. — М.: Госгориздат, 1955. — 167 с.
2. Алексеев С. С. Проблемы теории права. В 2 т. Т. 1 / С. С. Алексеев. — Свердловск, 1972. — 371 с.
3. Гражданское право в вопросах и ответах: учеб. пособие / под ред. Е. О. Харитонова. — Х.: Одиссей, 2002. — 416 с.
4. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н. И. Матузова, А. В. Малько. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Юрист, 2001. — 776 с.
5. Братусь С. Н. О соотношении гражданской правоспособности и субъективных гражданских прав // Советское государство и право. — 1949. — № 8. — С. 6–10.
6. Ямпольская Ц. А. О субъективных правах советских граждан и их гарантиях // Вопросы советского государственного права. — М., 1959. — С. 172–176.
7. Флеишиц Е. А. Соотношение правоспособности и субъективных прав // Вопросы общей теории советского права. — М., 1960. — С. 264–268.
8. Иоффе О. С. Спорные вопросы учения о правоотношении // Очерки по гражданскому праву. — Л., 1957. — С. 60–65.
9. Иеринг Р. Интерес и право: пер. с нем. // Временник Демидовского Юридического лицея. — Ярославль, 1880–1881. — Кн. 23. — 300 с.
10. Иеринг Р. Цель в праве. Т. 1: пер. с нем. / Р. Иеринг. — С.Пб., 1881. — 412 с.
11. Коркунов Н. М. Общественное значение права // Сборник статей Н. М. Коркунова, 1877–1897 гг. — С.Пб., 1898. — С. 75–79.
12. Шайкенов Н. А. Категория интереса в советском праве: (право как средство реализации интересов личности): автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Н. А. Шайкенов; Свердлов. юрид. ин-т. — Свердловск, 1980. — 16 с.
13. Экимов А. И. Интересы и право в социалистическом обществе / А. И. Экимов. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1984. — 133 с.
14. Халфина Р. О. Общее учение о правоотношении / Р. О. Халфина. — М.: Юрид. лит., 1974. — 352 с.

15. Шайкенов Н. А. Правовое обеспечение интересов личности / Н. А. Шайкенов. — Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1990. — 327 с.
16. Грибанов В. П. Интерес в гражданском праве // Осуществление и защита гражданских прав / В. П. Грибанов. — 2-е изд., стереотип. — М. : Статут, 2001. — 411 с.
17. Ткачук А. Л. Значення вини у відносинах відповідальності за порушення договірних зобов'язань : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / А. Л. Ткачук. — О., 2002. — 236 с.
18. Малько А. В. Законные интересы как правовая категория / А. В. Малько, В. В. Субочев. — С.Пб., 2004. — 359 с.
19. Михайлов С. В. Категория интереса в российском гражданском праве / С. В. Михайлов. — М. : Статут, 2002. — 198 с.
20. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес).
21. Чечот Д. М. Субъективное право и формы его защиты / Д. М. Чечот. — Л., 1968. — 72 с.
22. Рішення Конституційного Суду України № 8-рп/2002 від 07.05.2002 у справі за конституційним поданням Президента України щодо офіційного тлумачення положень частин другої, третьої статті 124 Конституції України (справа щодо підвідомості актів про призначення або звільнення посадових осіб) // Офіційний вісник України. — 2002. — № 20. — Ст. 993.
23. Рішення Конституційного Суду України № 15-рп/2002 від 09.07.2002 у справі за конституційним зверненням Товариства з обмеженою відповідальністю «Торговий Дім «Кампус Коттон клуб» щодо офіційного тлумачення положення частини другої статті 124 Конституції України (справа про досудове врегулювання спорів) // Офіційний вісник України. — 2002. — № 28. — Ст. 1333.
24. Рішення Конституційного Суду України № 6-зп від 25.11.1997 у справі за конституційним зверненням громадянки Дзюби Галини Павлівни щодо офіційного тлумачення частини другої статті 55 Конституції України та статті 248-2 Цивільного процесуального кодексу України (справа громадянки Дзюби Г. П. щодо права на оскарження в суді неправомірних дій посадової особи) // Офіційний вісник України. — 2003. — № 28. — Ст. 1377.
25. Рішення Конституційного Суду України № 9-зп, 25.12.1997, у справі за конституційним зверненням громадян Проценко Раїси Миколаївни, Ярошенко Поліни Петрівни та інших громадян щодо офіційного тлумачення статей 55, 64, 124 Конституції України (справа за зверненнями жителів міста Жовті Води) // Офіційний вісник України. — 1997. — № 29.
26. Рішення Конституційного Суду України № 13-рп/2002 від 02.07.2002 у справі за конституційним зверненням відкритого акціонерного товариства «Концерн Стирол» щодо офіційного тлумачення положення абзацу першого пункту 1 частини першої статті 12 Господарського процесуального кодексу України (справа про оспорювання актів у господарському суді) // Офіційний вісник України. — 2002. — № 32. — Ст. 1510.
27. Рішення Конституційного Суду України № 3-рп/99 від 08.04.1999 у справі за конституційними поданнями Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) // Офіційний вісник України. — 1999. — № 15.
28. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Вищого адміністративного суду України № 10-рп/2010 від 01.04.2010 щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 143 Конституції України, пунктів «а», «б», «в», «г» статті 12 Земельного кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України та ін. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 27. — Ст. 1069.
29. Мурашко М. М. Судебная защита субъективных гражданских прав : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / М. М. Мурашко. — С.Пб., 2000. — 124 с.
30. Лічман Л. Г. Судовий захист прав і інтересів членів сім'ї власника жилого приміщення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Л. Г. Лічман. — О., 2005. — 221 с.
31. Вісник Конституційного Суду України. — 2002. — № 2. — С. 34–35.

Анотація

Сидоренко М. В. Суб'єктивні права, свободи та інтереси як об'єкт судового захисту (постановка проблеми). — Стаття.

Наукова стаття присвячена дослідженню об'єктів судового захисту за чинним цивільним за-

конодавством України, якими виступають цивільні права, свободи та інтереси фізичних та юридичних осіб. На підставі аналізу положень Конституції України, Цивільного кодексу України, загальнотеоретичних положень цивільного права визначено сутність суб'єктивного права, свободи та інтересу, їх співвідношення з іншими подібними категоріями з точки зору реалізації права на судовий захист.

Ключові слова: право на захист, суб'єктивні права, свобода, інтерес, судовий захист.

Анотація

Sidorenko M. V. Суб'єктивні права, свободи и інтереси в качестве объекта судебной защиты (постановка проблемы). — Статья.

Научная статья посвящена исследованию объектов судебной защиты по действующему гражданскому законодательству Украины, в качестве которых выступают гражданские права, свободы и интересы физических и юридических лиц. На основании анализа положений Конституции Украины, Гражданского кодекса Украины, общетеоретических положений гражданского права определена сущность субъективного права, свободы и интереса, их соотношения с другими подобными категориями с точки зрения реализации права на судебную защиту.

Ключевые слова: право на защиту, субъективное право, свобода, интерес, судебная защита.

Summary

Sidorenko M. V. Subjective Rights, Liberties and Interests As an Object of Court Defense (Statement of the Problem). — Article.

This research paper covers the research of the objects of court defense under current civil legislature of Ukraine, which are civil rights, liberties and interests of physical and legal entities. Basing on the analysis of provisions of Ukrainian Constitution, Civil code of Ukraine, general theoretic provisions of civil law there was determined the essence of subjective right, liberties and interests, their correlation with other similar categories from the point of view of implementation of the right on court defense.

Keywords: right for defense, equitable right, freedoms, interest, court defence.

УДК 347.774

Р. В. Гуменний

ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА ТА КОМЕРЦІЙНЕ (ФІРМОВЕ) НАЙМЕНУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ЇХ ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ

Глобалізація економічних процесів та постіндустріальне перетворення в економіці розвинених країн, розширення товарних ринків та посилення конкурентної боротьби підвищують роль та значення торговельних марок та комерційних найменувань як об'єктів інтелектуальної власності та їх правового захисту.

Питання ролі та значення торговельних марок та комерційних найменувань в розвитку світової та національної економік в тій чи іншій мірі досліджувалися відомими вченими-цивілістами: В. Базилевичем, І. Дахном, В. Жаровим, В. Дозорцевим, В. Ільїним, О. Кохановською, О. Підпригорою, О. Святоцьким, П. Цибульовим та іншими.

При всій науковій та практичній значущості цих досліджень не всі питання цієї багатогранної проблеми знайшли своє відображення та вирішення [3; 4; 8].